

Голас Радзімы

№ 30 (1912)
25 ліпеня 1985 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

Скошаны луг, дуб на ўскрайку лесу, рэчка за вёскай... Здаецца, яны з успамінаў бацькі ці маці, якія ў думках ніколі не расстаюцца з Радзімай. Гэтыя маладыя людзі па пашпарту аўстрыйцы і галандцы, але ў іх жылах цячэ і славянская кроў. Зямля продкаў, спакойная і раздольная, таксама і іх зямля. У сэрцах іх жыве да яе любоў і пяшчота.

НА ЗДЫМКУ: на экскурсіі ў Вязынцы дзеці нашых суайчыннікаў з Аўстрыі і Галандыі, якія ў розны час адпачывалі ў піянерскіх лагерах пад Мінскам.
(Фотарэпартаж аб іх сустрэчы на беларускай зямлі змешчаны на 5-й стар.).

падзеі · людзі · факты

падзеі · людзі · факты

падзеі · людзі · факты

БЕЛАРУСЬ І ААН

НАКІРАВАНЫ
ТЭКСТ ПІСЬМА

Пастаяннае прадстаўніцтва Беларускай ССР пры ААН накіравала генеральнаму сакратару ААН тэкст пісьма міністра замежных спраў БССР, намесніка старшыні Камісіі па правядзенню ў рэспубліцы Года ААН і Міжнароднага года міру А. Гурыновіча ў сувязі з 40-годдзем падпісання Статута ААН.

У пісьме падкрэслена, што, дзейнічаючы на аснове Статута, ААН заклікае ажыццяўляць сваю галоўную мэту — збавіць наступныя пакаленні ад бедстваў вайны і садзейнічаць вырашэнню іншых пытанняў, якія знаходзяцца на разглядзе ў органах сістэмы ААН з належным улікам прагрэсіўных і адпавядаючых Статуту ААН рашэнняў і рэкамендацый.

Беларуская ССР надае асаблівае значэнне намаганням ААН у мэтах ліквідацыі ядзернай пагрозы, прадухілення гонкі ўзбраенняў у космасе і яе спынення на Зямлі, забароны ўсіх выпрабаванняў, замарожвання і ў канчатковым выніку ліквідацыі ядзернай зброі цалкам і ўсюды, вырашэння іншых праблем разбраення, а таксама мерам па ўмацаванні міжнароднай бяспекі, ліквідацыі рэшткаў каланіялізму і праяўленняў расізму, дасягненню мэт эканамічнага і сацыяльнага прагрэсу для ўсіх без умяшання ва ўнутраныя справы дзяржаў.

Беларуская ССР ізаменна выступала ініцыятарам ці сааўтарам многіх рэзалюцый, якія спрыяюць дасягненню мэт і прынцыпаў Статута ААН, павышэнню прэстыжу ААН.

Беларуская ССР на працягу ўсіх 40 гадоў свайго членства ў ААН актыўна ўдзельнічала і будзе ўдзельнічаць у сумесных намаганнях дзяржаў, накіраваных на ліквідацыю пагрозы ядзернай вайны, на ўмацаванні міру і міжнароднай бяспекі, на дасягненне мэт і прынцыпаў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

Далей у пісьме паведамляецца аб тым, што ў Беларускай ССР правядзены рад мерапрыемстваў з выпадку 40-годдзя падпісання Статута ААН.

3 ВЫСОКАЙ ТРЫБУНЫ

ВЫСТУПЛЕННЕ
ПРАДСТАЎНІКА БССР

Цяперашняя сесія Эканамічнага і сацыяльнага савета ААН (ЭКАСАС) праходзіць пад знакам 40-годдзя Перамогі над фашызмам і 40-годдзя стварэння ААН, заявіў, выступаючы на савеце, пастаянны прадстаўнік БССР пры аддзяленні ААН і іншых міжнародных арганізацыях у Жэневе У. Грэкаў.

У інтэрв'ю ўсіх дзяржаў, адзначыў прамоўца, актыўна садзейнічаць далейшаму павышэнню ролі і эфектыўнасці ААН як міжнароднага інструмента міру і бяспекі народаў.

Важнай вяхой у гісторыі ААН, сказаў далей У. Грэкаў, была прынятая 25 гадоў назад Дэкларацыя ААН аб прадстаўленні незалежнасці каланіяльным краінам і народам. Аднак і цяпер тыя сілы, якія ў свой час выступалі супраць прыняцця дэкларацыі, усяляк зрываюць ажыццяўленне Харты эканамічных правоў і абавязкаў дзяржаў, перашкаджаюць выкананню міжнароднай стратэгіі развіцця на 80-я гады, выступаюць у абарону эксплуатацыйнай дзейнасці транснацыянальных карпарацый у набытых незалежнасць дзяржавах.

Што датычыць эканамічных адносін паміж сацыялістычнымі і маладымі незалежнымі краінамі, то яны будуцца на аснове строгага захавання прынцыпаў раўнапраўя, павагі суверэнітэту і неўмяшання ва ўнутраныя справы, падкрэсліў прадстаўнік Беларускай ССР.

У заключэнне прамоўца прывёў даныя аб укладзе БССР у аказанне дапамогі маладым дзяржавам Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі, падкрэсліў яе прыхільнасць да мэт і задач Статута ААН, гатоўнасць да раўнапраўнага і ўзаемавыгоднага супрацоўніцтва.

МІЖНАРОДНЫЯ КАНТАКТЫ

ВІЗІТ ПАСЛА ЧССР

У Беларусі знаходзіўся Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Чэхаславацкай Сацыялістычнай Рэспублікі ў Савецкім Саюзе Міраслаў Завадзіл. Пасол ЧССР быў прыняты першым сакратаром ЦК КП Беларусі М. Слюньковым, Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР І. Паляковым, Старшынёй Савета Міністраў БССР У. Бровікавым.

М. Завадзіл навізіт міністру замежных спраў БССР А. Гурыновічу. У Беларускай таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі Міраслаў Завадзіл сустрэўся з членамі Беларускага аддзялення Таварыства савецка-чэхаславацкай дружбы. Ён уручыў групе актывістаў памятную медалі ў азнаменаванне 40-годдзя завяршэння нацыянальна-вызваленчай барацьбы і вызвалення Чэхаславацкай Савецкай Арміяй.

М. Завадзіл наведаў Дом-музей І з'езда РСДРП, Выстаўку дасягненняў народнай гаспадаркі БССР. Пасол ЧССР пабываў таксама ў Гомелі.

ЗНАХОДЖАННЕ
ЗАМЕЖНЫХ
ДЫПЛАМАТАЎ

Міністэрства замежных спраў СССР арганізавала азнамленую паездку ў Беларускай ССР кіраўнікоў дыпламатычных прадстаўніцтваў, акрэдытаваных у Савецкім Саюзе. Яны знаходзіліся ў нашай рэспубліцы з 14 па 16 ліпеня.

Сярод дыпламатаў — надзвычайны і паўнамоцны паслы дзяржавы Кувейт — А. Н. Джарах, Новай Зеландыі — А. В. Стоукс, Рэспублікі Філіпіны — Р. О. Фернандэс, Рэспублікі Чад — Т. Я. Эльхадж, паслы іншых краін свету.

У Мінску кіраўнікі дыпламатычных прадстаўніцтваў нанеслі візіт Старшыні Савета Міністраў БССР У. Бровікаву.

У час гутаркі У. Бровікаў азнаёміў іх з гістарычным мінулым Беларусі, мужнай барацьбой яе народа супраць гітлераўскіх акупантаў у гады Вялікай Айчыннай вайны, расказаў аб развіцці эканомікі, навукі і культуры рэспублікі, адказаў на пытанні.

Ад імя замежных дыпламатаў пасол Кувейта ў СССР А. Н. Джарах выказаў глыбокую падзяку за сардэчны прыём на беларускай зямлі. Ён даў высокую ацэнку поспехам, якіх дасягнула Беларусь, пажадаў яе працоўным новых дасягненняў ва ўмовах міру.

У Мінску замежныя дыпламаты ўсклалі вянок да помніка-абеліска на плошчы Перамогі, зрабілі паездку на гораду, агледзелі яго выдатныя мясціны, новыя раёны жыллёвага будаўніцтва.

Дыпламаты наведлі мемарыяльны комплекс «Хатынь», агледзелі экспазіцыю Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі БССР. У праграме знаходжання іх у рэспубліцы было таксама наведанне вытворчага аб'яднання «Мінскі трактарны завод імя У. І. Леніна», паездка на Курган Славы.

Замежныя дыпламаты пабывалі ў горадзе Брэсце, дзе ўсклалі кветкі да Вечнага агню мемарыяльнага комплексу «Брэсцкая крэпасць-герой», мелі гутарку ў выканкоме Брэсцкага абласнога Савета народных дэпутатаў.

ГОСЦІ 3-ЗА МЯЖЫ

ДЭЛЕГАЦЫЯ З УРУГВАЯ

У Мінску знаходзілася дэлегацыя партыйных работнікаў Камуністычнай партыі Уругвая. Яна была прынята ў Мінскім гаркоме партыі. Яго першы сакратар Г. Таразевіч расказаў гасцям аб поспехах працоўных сталіцы рэспублікі ў развіцці прамысловасці, навукі і культуры, аб той палітычнай і арганізатарскай рабоце, якую праводзіць гарадская партыйная арганізацыя.

Члены дэлегацыі пабывалі на Мінскім заводзе халадзільнікаў, агледзелі цэхі вытворчасці, азнаёміліся з дзейнасцю партыйнага камітэта, грамадскіх арганізацый прадпрыемства. У адным з дзіцячых садоў уругвайскія камуністы цікавіліся сістэмай дашкольнага выхавання.

Члены дэлегацыі зрабілі экскурсію на гораду, наведлі Дом-музей І з'езда РСДРП, агледзелі экспазіцыю Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Госці пабывалі на мемарыяльным комплексе «Хатынь».

ЧЫГУНАЧНІКІ
З ІСПАНІІ

Некалькі дзён знаходзілася ў Мінску турыстычная група прафсаюзных актывістаў чыгуначнікаў з Іспаніі. Госці зрабілі экскурсію па сталіцы рэспублікі, пабывалі на прадпрыемствах і ў арганізацыях горада, наведлі Палац культуры і спорту чыгуначнікаў і музей Беларускай чыгункі.

У матарагонным дэпо іспанскія турысты азнаёміліся з арганізацыяй вытворчасці, агледзелі цэхі і медыцынскі пункт.

На сустрэчы ў дэпо работнік чыгункі з Більбаа С. Бігуру даў высокую ацэнку культуры вытворчасці, клопатам адміністрацыі і прафсаюза дэпо аб стварэнні ўмоў і ахове працы рабочых, адзначыў добрае медыцынскае абслугоўванне чыгуначнікаў.

РЭЙСЫ ДРУЖБЫ

АДКРЫЛІ ЛЕТНІ СЕЗОН

Па традыцыі цеплаход «Беларусь» пачаў курсіраваць на летняй марской пасажырскай лініі паміж пароднымі гарадамі Адэса — Марсэль. На яго борце ў порце Марсэля адбылася сустрэча экіпажа, супрацоўнікаў консульства СССР і іншых савецкіх арганізацый, акрэдытаваных у Францыі, з прадстаўнікамі горада, дырэкцыі порта, таварыства дружбы «Францыя — СССР».

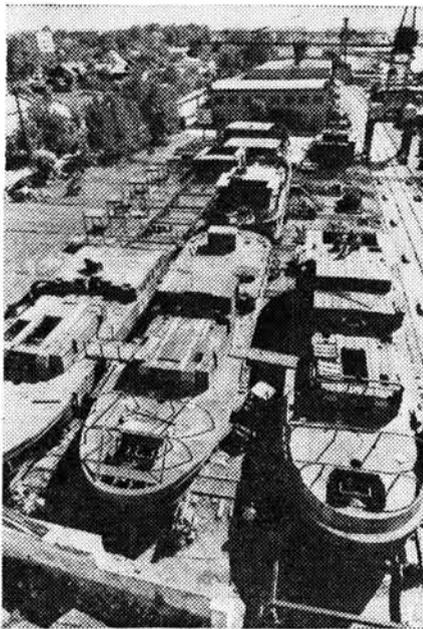
ВЫСТАУКІ

«КАМБІКОРМАШ-85»

Над уваходам у Мінскі палац спорту развіваюцца флага Балгарыі, Венгрыі, ГДР, Чэхаславакіі, СФРЮ, Фінляндыі, Францыі, ФРГ, Бельгіі, Італіі, Нідэрландаў, Швейцарыі і Швецыі. Каля 40 фірм гэтых краін экспануюць сваю прадукцыю на Другой міжнароднай спецыялізаванай выстаўцы «Камбікормаш-85». У экспазіцыі — абсталяванне для прамысловай вытворчасці камбікармоў і перапрацоўкі другаснай сыравіны на кармавыя мэты.

На адкрыцці выстаўкі прадстаўнікоў замежных фірм вітаў старшыня прэзідыума Гандлёва-прамысловай палаты БССР У. Лясун. Міністр нарыхтовак БССР Ф. Цэхановіч выказаў упэўненасць, што выстаўка будзе садзейнічаць далейшаму развіццю ўзаемавыгодных навукова-тэхнічных і камерцыйных сувязей паміж савецкімі арганізацыямі і фірмамі замежных краін у адной з важнейшых галін аграпрамысловага комплексу, паслужыць умацаванню міра і ўзаемаразумення паміж народамі.

ЮБІЛЕІ

Пінскі суднабудаўніча-суднарамонтны завод адзначае сваё стагоддзе. Сёння гэта сучаснае прамыслова-транспартнае прадпрыемства, якое выпускае розныя тыпы суднаў. Юбілейны для прадпрыемства год азнаменаваны спускам на ваду цеплаходаў новай серыі. Гэта буксіры з асадкай 60 сантыметраў, прызначаныя для работы на малых мелкаводных рэках.

НА ЗДЫМКУ: на стапелях — буксіры для малых рэк.

ЛЯСНАЯ ГАСПАДАРКА

НА КАНВЕЕРЫ — ГАЙ

Своеасаблівыя міні-гадавальнікі — саджанцы, вырашчаныя ў спецыяльных папяровых пакетах з пажыўнай глебай, — рыхтуюць і пастаўляюць лясгасам Беларусі спецыялісты Глыбоцкага даследнага лясгаса. Тут дзейнічае высокапрадукцыйная паўаўтаматычная лінія, якая кожную змену выпускае 150 тысяч пакетаў з насеннем, пасеяным у глебу. Пачалі рыхтаваць глыбоцкія лесаводы і саджанцы сасны звычайнай з прышчэпленымі на іх чаранкамі элітнай сасны. У многіх раёнах рэспублікі будучыя закладзены з іх насення плантацыі.

НОВАБУДОУЛІ

У Гродна пабудавана новая гасцініца, якая атрымала назву горада. У аднаго двух- і трохмесных нумарах у ёй змогуць адначасова пражываць пяцьсот чалавек. Для гасцей у «Гродна» створаны добрыя ўмовы для адпачынку, па-сапраўднаму хатняя ўтульнасць. Пры гасцініцы адкрыты рэстаран на 300 месцаў, бар, кафетэрыі.

ДЛЯ ЗДAROУЯ ЧАЛАВЕКА

«ПРАЛЕСКА» НА
ДНЯПРЫ

У маляўнічай мясцовасці на беразе Дняпра вырастае санаторый-прафілакторый «Пралеска» вытворчага аб'яднання штучнага футра. Ён прыняў сваіх першых наведвальнікаў — ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны.

Тут штогод будуць папраўляць здароўе звыш тысячы рабочых, інжынераў, тэхнічных работнікаў, служачых прадпрыемства. Да іх паслуг кабінеты — працэдурны, стамагалагічны, электрагразелезачэння, масажу, кіслародатэрапіі і іншыя, якія аснашчаны сучасным медыцынскім абсталяваннем. Мастакі аб'яднання з густым аформілі сталовую, хол санаторыя.

АДПАЧЫНАК ГАРАДЖАН

ПЛЯЖЫ ПАД ВОКНАМІ

Мінскія будаўнікі здалі ў эксплуатацыю частку ўчастак Сляпянскай воднай сістэмы. Гэта штучная рака працягнулася на 17 кіламетраў праз усходнюю частку Беларускай сталіцы.

На яе берагах у новых жылых мікраёнах створаны зялёныя паліны, разбітыя парк, скверы, жаўцеюць пячаныя пляжы. Блакітны пояс Мінска становіцца выдатнай зонай адпачынку для многіх гараджан. Асабліва многалюдная ў гэтыя летнія дні ля водных каскадаў і фантанаў, якіх тут больш дзевяці. Іх непаўторную прыгажосць стварае 30-метровы перапад вышыня ад вадаёма-зборніка да ўпадзення ў раку Свіслач.

ПАДАТКІ У БЮДЖЭЦЕ САВЕЦКАЙ СЯМ'І

ШТО ЗАБІРАЕ

І ШТО ДАЕ ДЗЯРЖАВА

У сярэдняй па даходах рабочай сям'і ў СССР падаткі складаюць 8,7 працэнта яе бюджэту, а ў сям'і калгасніка — 1,5 працэнта. Многа гэта ці мала? Параўнаем: у ЗША, па сцвярджэнню самога прэзідэнта Р. Рэйгана, рабочыя вымушаны 5 месяцаў у год працаваць на падаткі. У СССР — прыкладна 2 тыдні.

Істотна важна і тое, што і ў бюджэце Савецкай дзяржавы доля падаткаў з насельніцтва таксама нязначная. Так, па плану на 1985 год наступленні ад падаткаў з насельніцтва прадугледжаны ў размеры 29,8 мільярда рублёў, што складае крыху больш 8 працэнтаў даходнай часткі бюджэту. Асноўнымі ж крыніцамі служаць адлічэнні з прыбытку і іншыя плацяжы сацыялістычнай гаспадаркі.

Дык якія ж падаткі плаціць савецкая сям'я, якія іх стаўкі? Перш чым адказаць на гэтыя пытанні, нялішне будзе ўдакладніць, з чаго фарміруецца сямейны бюджэт.

Асноўнай, а для большасці сямей і адзінай, крыніцай грашовых даходаў з'яўляецца заработная плата. На яе долю прыпадае амаль 75 працэнтаў усіх паступленняў у бюджэт сям'і, а астатняе — за кошт выплаты і льгот з грамадскіх фондаў спажывання.

Для большасці занятых у народнай гаспадарцы яны маюць грашовае выражэнне ў выглядзе штогадовага водпуску, які аплачваецца, ці дапамогай па сацыяльнаму страхаванню ў выпадку хваробы. Ва ўсіх іншых яны прадстаўлены ў сямейным бюджэце ў выглядзе бясплатнай медыцынскай дапамогі, бясплатнай адукацыі, ільготнай платы (у размеры 1/3 эксплуатацыйных выдаткаў) за арэнду дзяржаўнай кватэры, ільготнага (15—20 працэнтаў ад поўнага кошту) утрымання дзяцей у садах і ўсялях і некаторых іншых ільгот.

Вядома, усё гэта — не наяўныя грошы, якія сям'я магла б траціць па свайму меркаванню. І тым не менш, гэта дэцэся, калі за ўрачэбную дапамогу і адукацыю не трэба плаціць, а за іншыя паслугі плата істотна ніжэйшая за фактычную, то ад гэтага толькі выйграе тая частка сямейнага бюджэту, якая прадстаўлена ў выглядзе прамых грашовых даходаў.

У Савецкім Саюзе, дзе няма беспрацоўя, у большасці сваёй заработную плату ў сямейны бюджэт уносяць і муж і жонка. Ад 70 рублёў у месяц (мінімальны ўзровень) да 300 і больш — такі размер зарплаты. Сярэдні ж заработак складае на сёння 185 рублёў.

Тыповая савецкая сям'я — гэта ён, яна і двое дзяцей. Такая сям'я плаціць толькі адзін падатак — падаходны. Яго стаўкі дыферэнцыраваны: з заработнай платы да 70 рублёў у месяц падатак увогуле не бярацца, з 71 да 100 рублёў — па ўзрастаючай падатковай шкале, пачынаючы з 0,25 і да 8,2 працэнта. І толькі з кожнага рубля звыш 100 бярацца максімальны падатак — 13 працэнтаў.

Такім чынам, сям'я, якая мае сярэдні даход, гэта значыць атрымлівае сярэдняю заработную плату (пры двух працоўных), штотомесць адлічвае на падаткі 38,5 рубля. Гэта крыху больш за 10 працэнтаў. Але калі мець на ўвазе тое, чым карыстаецца яна бясплатна ці на льготных умовах і што дзяржава, натуральна, улічвае ў даходах савецкіх людзей, то доля падатковых адлічэнняў у бюджэце сярэдняй па даходах

сям'і змяншаецца да памянёных вышэй 8,7 працэнта.

Як падаходны, так і некаторыя іншыя падаткі маюць зваротны характар. Акумуляваныя з іх дапамогай бюджэтныя сродкі ў размеры 29,8 мільярда рублёў (па фінансавому плану на 1985 год) у канчатковым выніку вернуцца ці пры дапамозе ўсё тых жа грамадскіх фондаў, гадавая сума якіх дасягнула на сёння амаль 140 мільярдаў рублёў, ці ў выглядзе больш чым 40-мільярдаў дадаткаў на падтрыманне нізкіх цэн на мяса, малако, тавары дзіцячага асартыменту, ці дадаткаў на грамадскі транспарт і іншыя паслугі. Магчыма, частка гэтых сродкаў пойдзе на жыллёвае будаўніцтва, дзяржаўны капіталакладанні ў якое перавышаюць 26 мільярдаў рублёў у год.

Зваротны характар савецкіх падаткаў наглядна працягваецца і ў так званым падатку з «халасцякоў». Яго плаціць мужчыны, якія дасягнулі працаздольнага ўзросту, а таксама замужнія жанчыны, якія не маюць дзяцей (за выключэннем студэнтаў). Размер падатку — 6 працэнтаў з заработнай платы. Сродкі, якія паступаюць у бюджэт з такога падатку, праз грамадскія фонды як бы перапараміроўваюцца ў выглядзе дапамогі сярод мнагачленавых сямей і адзіночкі маці, дзе сярэднедушавы даход на кожнага, натуральна, ніжэйшы, чым, скажам, у сям'і, якая не мае дзяцей.

Як ужо адзначалася, самыя нізкія падаткі ў нас плаціць сямейна-калгаснікі: 1,5 працэнта расходнай часткі сямейнага бюджэту. Гэта таму, што яны поўнаасцю вызвалены ад падаходнага падатку (за іх яго ўносіць калектыўная гаспадарка, дзе яны працуюць), а плаціць толькі сельскагаспадарчы падатак, велічыня якога настолькі нязначная, што многім нават не ўспрымаецца як істотны артыкул расходаў.

І сапраўды: за прысядзібны ўчастак сям'я плаціць з разліку 0,85 рубля ў год за «сотку» (плошча, роўная 100 квадратных метраў). Гэта — у Расійскай Федэрацыі, а ў Грузіі, дзе землі і кліматычныя ўмовы лепшыя, стаўкі сельскагаспадарчага падатку вышэй — 1,3 рубля за «сотку», у Таджыкістане і Туркменіі, дзе паліўное земляробства і ёсць магчымасць збіраць па два ўраджаі ў год, сямейна ўносяць ужо па 2,2 рубля. Пры гэтым улічваецца, што яны бясплатна карыстаюцца дзяржаўнай сістэмай арашэння і вадой, якая паступае па ёй.

Даходы, якія атрымліваюць сямейна са сваіх прысядзібных участкаў, як і зямля, занятая пад пабудову (дом, памяшканні для жыллёў і птушкі, гараж), пры налічэнні падатку ў разлік не прымаюцца.

У заключэнне некалькі слоў аб падаткавых ільготах. Імі карыстаюцца многія. Напрыклад, трэць насельніцтва краіны ўвогуле вызвалена ад падаткаў. Гэта — пенсіянеры, інваліды вайны і працы, навучэнцы сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў, якія атрымліваюць стыпендыю. Удзельнікі вайны, якія працягваюць працаваць, плаціць толькі палавіну падаходнага падатку. На 30 працэнтаў скарачана яго доля для тых сям'яў, дзе 4 і больш утрыманцаў. Аналагічнымі льготамі карыстаюцца і сямейна-калгаснікі пры выплце сельгаспадатку.

Віктар СТАРАСЦІН.

Больш тысячы рабочых, інжынераў, тэхнікаў Мінскага трактарнага завода жывуць у маладзёжным інтэрнаце № 10, які лічыцца лепшым у беларускай сталіцы. Прафсаюзнае камітэт прадпрыемства зрабіў усё неабходнае, каб іх адпачынак быў цікавым, паўнакроўным. У госці да трактаразаводцаў часта прыходзяць ветэраны вайны і працы, вучоныя і пісьменнікі. Тут працуюць творчыя студыі і гурткі, ёсць бібліятэка на некалькі тысяч тамоў кніг. Савет інтэрната многа ўвагі ўдзяляе арганізацыі аздарэўленага адпачынку, праводзіць спартыўныя спаборніцтвы, экскурсіі па роднаму краю.

НА ЗДЫМКУ: чарговае пасяджэнне савета інтэрната. Фота Ч. МЕЗІНА.

НАВУКОВЫ ПАТЭНЦЫЯЛ БЕЛАРУСІ

II. СТВАРАЛЬНАЯ СІЛА ВЕДАЎ

Ніколі раней на долю навукі не выпадала такая вялікая роля і адказнасць, як у наш час. «...Будаўніцтва новага грамадства без навукі проста немагчыма», — адзначалася на XXVI з'ездзе КПСС. У кароткія тэрміны выйсці на самы перадавы навукова-тэхнічны пазіцыі, на вышэйшы сусветны ўзровень прадукцыйнасці грамадскай працы — так стаіць пытанне сёння.

Для вырашэння гэтай задачы ў Беларусі ёсць ґрунтоўная навуковая база. Разам з многімі дзесяткамі навуковых і вышэйшых навучальных устаноў у даследаваннях і ўкараненні дасягненняў навукі ў вытворчасць удзельнічаюць сотні лабараторый на прадпрыемствах, вялікая колькасць канструктарскіх і доследна-эксперыментальных падраздзяленняў, аддзелы механізацыі і аўтаматызацыі, творчыя аб'яднанні навукова-тэхнічнай інтэлігенцыі.

Пастаянна расце атрад вучоных. Калі ў 1960 годзе ў рэспубліцы было 6800 навуковых работнікаў, то цяпер — 39 тысяч. А ўсяго ў народнай гаспадарцы БССР працуе каля 550 тысяч спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй.

Быў час, калі Беларусь за мноства балот, за яўны сельскагаспадарчы ўхіл, у якім была галоўнай бульба, называлі балоцістым і бульбяным краем. Зразумела, што асабліваці гаспадаркі адбіваліся на напрамку доследных работ. Дарэчы, аб бульбе: яна і сёння займае вялікую частку нашых палёў, з'яўляючыся аб'ектам пільнай увагі вучоных-аграрнікаў. Больш за дзесяць высокапрадукцыйных і высакаякасных сартоў бульбы выведзены пад кіраўніцтвам селекцыянера-бульбавода Героя Сацыялістычнай Працы акадэміка АН БССР П. Альсміка. Гэтыя сарты займаюць у Беларусі да 90 працэнтаў пасаваў і звыш 14 — у саюзных рэспубліках.

У рэспубліцы маецца шэраг навукова-даследчых інстытутаў, якія займаюцца праблемамі земляробства і жывёлагадоўлі. Сярод іх — бульбаводства і плодаагародніцтва, глебазнаўства і аграхіміі, жывёлагадоўлі, земляробства, механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі і іншыя. Працуюць некалькі доследных станцый.

Гаварыць сёння пра беларускую навуку, значыць, гаварыць таксама аб квантавай электроніцы, вышэйшай матэматыцы, тэхнічнай кібернетыцы,

фізіцы цвёрдага цела і паўправаднікоў, ядзернай энергетыцы, оптыцы і спектраскапіі, мікра- і оптаэлектроніцы, аб механіцы металапалімерных сістэм, праблема надзейнасці машын і іншых галінах, якія робяць істотны ўплыў на навукова-тэхнічны прагрэс.

Гэтыя напрамкі даследаванняў атрымалі сваё развіццё не выпадкова. Успомнім, чым ганарыцца прамысловасць рэспублікі. Трактары з маркай «Беларусь», грузавыя аўтамабілі «МАЗ» і «БелАЗ», камп'ютэры, аўтаматычныя лініі і дакладныя станкі, эканамічныя халадзільнікі, каларыявыя тэлевізары, электронныя гадзіннікі, унікальныя лазерныя ўстаноўкі і многае іншае добра ведаюць не толькі ў Савецкім Саюзе. Зразумела, галоўную ролю ў распрацоўцы і вырабе гэтай прадукцыі адыграла садружнасць навукі і вытворчасці. Дасягненні беларускага народа стануць яшчэ больш рэльефныя, калі зазірнуць у энцыклапедыю Бракгауза і Эфрона і параўнаць з тым, што мы мелі некалі. З яе мы ведаем, а той-сёй, магчыма, і ўспомніць, што ў пачатку стагоддзя заходняй губерні царскай Расіі выраблялі толькі пняўку і шкіпнар, яшчэ было некалькі гарбарных заводаў і смалакурняў. Вось, бадай, і ўсё.

Уся гісторыя развіцця навукі пацвярджае, што найбольш рэвалюцыйныя змяненні ў тэхніцы, тэхналогіі і эканоміцы адбываюцца на падставе фундаментальных даследаванняў. Галоўны навуковы цэнтр рэспублікі — двойчы ардэнаўна Акадэмія навук. У пяці яе аддзяленнях аб'яднана 32 даследчыя ўстановы. Прызнаннем важнасці работ беларускіх вучоных з'яўляецца тое, што некаторыя інстытуты АН БССР — Інстытут фізікі, Інстытут тэхнічнай кібернетыкі, Фізіка-тэхнічны — зацверджаны галаўнымі, ці каардынуючымі ў краіне. Інстытут фізікі, напрыклад, стаў адным з асноўных навуковых цэнтраў краіны ў галіне электраскапіі, люмінесценцыі і квантавай электронікі. Яму належыць прырыштат у распрацоўцы прыярытэтных устаноў з перабудовай частаты выпраменьвання ў шырокім дыяпазоне. Тут нарадзіліся першыя савецкія лазеры на фарбавальніках. Новы тып лазера на пары таксама створаны ў Інстытуце фізікі Беларускай акадэміі. Гэтым самым была вырашана праблема, над якой доўгія гады працавалі вучоныя многіх краін свету.

Інстытут тэхнічнай кібернетыкі з 1966 года з'яўляецца галаўным у Савецкім Саюзе па распрацоўцы праблем прымянення матэматычных метадаў і сродкаў вылічальнай тэхнікі для аўтаматызацыі праектавання і

тэхналагічнай падрыхтоўкі вытворчасці ў машынабудаванні. На базе Інстытута цэпла- і масаабмену АН БССР функцыянуе Міжнародны цэнтр акадэміі навук сацыялістычных краін для павышэння кваліфікацыі навуковых кадраў.

Дасягненні вучоных Акадэміі навук БССР у галіне фундаментальных даследаванняў атрымалі шырокае прызнанне. За апошнія дзесяць гадоў вучоным прысуджаны дзве Ленінскія, тры Дзяржаўныя прэміі СССР, 29 Дзяржаўных прэмій БССР. Ленінскай прэміі СССР удостоены ў 1980 годзе цыкл работ у галіне энергетыкі складаных малекул, выкананы членам-карэспандэнтам АН СССР прэзідэнтам АН БССР Героем Сацыялістычнай Працы М. Барысевічам сумесна з супрацоўнікамі Інстытута фізікі АН БССР В. Грузінскім і В. Талкачовым і супрацоўнікам Дзяржаўнага апытнага інстытута Б. Непарэнтам. Зроблена два адкрыцці. Адно з іх належыць акадэміку АН БССР Ф. Фёдараву, які тэарэтычна прадказваў з'яў бакавога перамяшчэння промяня святла пры адлюстраванні, што важна для распрацоўкі высокадакладных апытных элементаў. У 1984 годзе лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі СССР стаў акадэмік АН БССР Б. Бокуць. Ён унёс вялікі ўклад у стварэнне тэорыі нелінейных аптычных з'яў, а праведзеныя з саўтарамі даследаванні з'явіліся асновай для стварэння і выпуску нелінейных канструкцый і лазераў з перастройваемай частатой выпраменьвання.

Толькі за апошнія чатыры гады акадэмічнымі інстытутамі атрымана 3413 аўтарскіх паведамленняў на вынаходствы, з іх у народнай гаспадарцы ўжо выкарыстана больш за 1 250 вынаходстваў. Возьмем, напрыклад, Фізіка-тэхнічны інстытут АН БССР. За апошнія дзесяцігоддзе яго вучонымі створана 1120 вынаходстваў, атрымана 107 патэнтаў ад вядучых капіталістычных краін, падпісана 7 ліцэнзійных пагадненняў і кантрактаў на продаж распрацовак інстытута ў Японію, Італію, Швецыю, Фінляндыю. Прыведзеныя факты гавораць аб аўтарытэце беларускай навукі.

Важныя навукова-тэхнічныя і эканамічныя праблемы вырашае наша вышэйшая школа, дзе сканцэнтравана каля палавіны вучоных рэспублікі. У выкананні 37 буйных комплексных праграм у галіне прыродазнаўчых, тэхнічных і грамадскіх навук разам з іншымі навуковымі арганізацыямі ўдзельнічае 31 вышэйшая навучальная ўстанова. Толькі за 1976—1980 гады аб'ём іх даследаванняў павялічыўся ў 1,5 раза. Амаль кожнае трэцяе вынаходства ў рэспубліцы ствараецца ў вышэйшай школе.

Уладзімір ЕРМАЛАЕУ, кандыдат гістарычных навук.

[Працяг. Пачатак у № 29].

У БЕЛАРУСКИМ ТАВАРЫСТВЕ «РАДЗІМА»

КАЛІ КОЖНЫ ЗРОБІЦЬ
СВОЙ УКЛАД

— Добры дзень, вось я і зноў у Мінску, — з усмешкай сказала Ефрасіння Ільіна. — Здаецца, што і не пакідала вас. Такое ўсё вакол знаёмае, роднае.

З Ефрасінняй Міхайлаўнай мы сустрэліся крыху больш чым год назад у рэдакцыі «Голасу Радзімы», калі ёй уручалі прыз за ўдзел у віктарыне «Што вы ведаеце аб СССР?». І вось новая сустрэча. На гэты раз Ефрасіння Ільіна прыехала ў складзе дэлегацыі Саюза савецкіх грамадзян у Бельгію па запрашэнню Беларускага таварыства «Радзіма».

Разам з Ільінай прыехала актывістка аддзела ССГБ у горадзе Антверпене — Ніна Ейдэмліер.

— Для мяне гэта першае наведанне вашага горада, — гаворыць яна. — І я бясконца ўдзячная Беларускаму таварыству «Радзіма» за магчымасць пабываць у Мінску. Даводзілася, вядома, многа чуць аб ім ад тых, хто пабываў тут. Сувязі таварыства «Радзіма» і нашай арганізацыі шматгадовыя, трывалыя. Члены ССГБ бываюць тут часта. Я ведала, што гэта прыгожы, гасцінны горад. Але тое, што ўбачыла сама, перавысіла ўсе чаканні. Мясце Мінск проста ўразіў. Ён такі зялёны, прасторны, тут так лёгка дыхаецца. Цяжка паверыць, што гэта вялікі прамысловы горад.

— Ды паглядзіце самі, — паказала Ніна Мікалаеўна ў акно. — Вось возера, парк, проста, як у прыгарадзе. А наша ж гасцініца «Планета» знаходзіцца ў цэнтры. І разам з тым мы бачылі, што ў горадзе ідзе вялікае будаўніцтва. Новыя раёны адразу ўзводзяцца з паркамі, скверамі, сваймі воднымі сістэмамі.

— Так, будаўніцтва ўсюды ў вас вядзецца вялікае, — падтрымала Ефрасіння Міхайлаўна. — Вось, напрыклад, у мяне сваякі ў Дзяржынску, што пад Мінскам. Кожны раз, прыязджаючы ў Беларусь, абавязкова заглядаю да іх. Яшчэ некалькі гадоў назад гэта быў маленькі гарадок, больш падобны на вёску. А цяпер змяніўся непазнавальна. Выраслі цэлыя раёны сучасных жылых дамоў, у якія кожны год пераязджаюць тысячы жыхароў. І мае сваякі жывуць у добраўпарадкаваных кватэрах.

— Вось і я хацела сказаць, што жыццё людзей у Савецкай краіне пастаянна паляпшаецца, робіцца больш заможным, — зноў пачала гаворку Ніна Ейдэмліер. — Гэта я таксама заўважыла. Да вайны такога не было. Але марылі, што калі-небудзь жыццё будзе прыгожым і шчаслівым. Нашы планы парушыла вайна. І вось цяпер мы бачым і ганарымся тым, што, нягледзячы на вялікія ахвяры і разбурэнні, наш народ змог дабіцца таго, аб чым марылі мы. Аднак недзе за акіянам яшчэ ёсць людзі, якія выношваюць планы зноў пераходзіць гэтаму мірнаму шчасліваму жыццю, зноў распаліць пажар вайны на планеце. Гэтага дапусціць нельга. Мы ведаем, што Савецкі Саюз хоча назаўсёды забяспечыць трывалы мір на зямлі. Гэта імкненне падтрымліваюць мільёны людзей у розных краінах, у тым ліку і ў нас у Бельгіі. Аб гэтым гавораць шматтысячныя мітынгі і дэманстрацыі ў абарону міру, у якіх удзельнічаюць і члены ССГБ. Мы таксама збіраем сродкі для Савецкага фонду міру, арганізацыі, якая заваявала вялікі аўтарытэт у розных краінах.

— Вядома, цяпер усе людзі ведаюць, што новай вайны дапусціць нельга, — дадае Ефрасіння Ільіна. — Мы, суайчыннікі з-за мяжы, вельмі ганарымся тым, што сёння ўсе народы зямлі звязваюць надзею на мір з нашай Радзімай. І нам хочацца хоць чым-небудзь памагчы ёй у такой патрэбнай для ўсіх людзей справе — абароне міру. Вось таму я і вырашыла ўнесці тут у Мінску тысячу франкаў у Савецкі фонд міру. Будучыня планеты хвалюе ўсіх разумных людзей. Ніхто не хоча, каб нашым дзецям, унукам, праўнукам засталася не прыгожая квітнеючая зямля, а толькі спаленая, атручана пустыня. Для таго, каб гэтага не здарылася, кожны чалавек павінен унесці свой уклад у самае неабходнае сёння — захаванне жыцця на Зямлі.

Рыгор ФАМЕНКА.

НА ЗДЫМКУ: Ефрасіння ІЛЬІНА і Ніна ЕЙДЭМЛІЕР у Мінску.

СОВРЕМЕННЫЙ МИЛИТАРИЗМ —
«БЕГ К НЕБЫТИЮ»

МИЛИТАРИЗМ: ЧЬЕ ЭТО
ОРУДИЕ И КОМУ ОНО
СЛУЖИТ!

Его олицетворяет военно-промышленный комплекс в странах империализма. Это ядро милитаризма, генератор гонки вооружений, сила, подстегивающая самые зловещие планы, программы, приготовления, наращивание военной мощи. Здесь действует союз военных и монополий, богатейших от изготовления орудий войны и дающих средства для успеха тех или иных политических лидеров, которые берут на себя защиту милитаристских идей и действий. Монополии проталкивают своих людей в Пентагон и другие военные министерства, государственные органы и законодательные учреждения.

Тесные связи военных промышленников с руководителями политики, законодателями, военными в период после второй мировой войны укрепились и четко оформились, набрав силу в последние десятилетия. Наивысший размах это получило в США, где ВПК — существенная политическая, экономическая и идеологическая сила.

«Тесные постоянные взаимоотношения министерства обороны (США) с его крупнейшими поставщиками, — отмечает американский экономист М. Уэйденауэр, — привели к сращиванию одних с другими, что во многом стирает и уменьшает различия между общей и частной деятельностью в важной отрасли американской экономики». А Д. Эйзенхауэр, впервые употребивший термин «военно-промышленный комплекс», еще

в январе 1961 года, уходя с поста президента США, признал в своем прощальном послании к стране: «...Это объединение колоссального военного аппарата и крупной военной промышленности — нечто новое в истории Америки. Его всеобъемлющее влияние — экономическое, политическое и даже духовное — ощущается в каждом городе, в органах управления каждого штата, в каждом учреждении федерального правительства...»

Мы должны в наших государственных делах остерегаться установления военно-промышленным комплексом ничем не оправданного влияния независимо от того, является ли оно преднамеренным или непреднамеренным. Потенциальная возможность пагубного усиления этой неправомерной власти существует и будет существовать».

С тех пор процесс сращивания военно-промышленных корпораций с верхушкой государственного аппарата происходил постоянно. Арсенал же методов и средств, применяемых современным военно-промышленным комплексом для достижения своих целей стал весьма широк — от освещенных буржуазным законом официальных и полуофициальных процедур до самых грязных финансовых махинаций, подкупа, шантажа и пр. идеологических спекуляций, пропаганды страха, ненависти, насилия, оправдания самых реакционных, тиранических фашистских режимов.

В последние десятилетия на долю 100 крупных корпораций

приходится ежегодно 65—70 процентов общей стоимости первичных военных заказов Пентагона, в том числе на долю наиболее крупных — около 50 процентов. Специализированные военно-промышленные корпорации типа 25 наиболее крупных поставщиков оружия и военной техники («Макдоннелл-Дуглас», «Юнайтед технолоджиз», «Дженерал дайнемикс», «Боинг» и др.) — основа в этом комплексе.

Корпорации имеют свои газеты, радиостанции, своих людей в законодательных учреждениях и правительстве. Годовой объем производства каждой из них исчисляется миллиардами долларов. Во второй половине 70-х годов сенатская комиссия конгресса США, раскритиковавшая финансовое положение корпораций, специализирующихся на выпуске военной продукции, установила, что 94 корпорации получили на вложенный капитал прибыли более 50 процентов, 49 — более 100 процентов, 22 — более 200 процентов и одна — более 2000 процентов. Выполнение принятой администрацией Р. Рейгана программы «переворужения Америки», стоимость которой в течение 1984—88 финансовых годов составит около 2 триллионов долларов, сулит крупнейшим поставщикам оружия и военной техники новые многомиллиардные прибыли. Как правило, отмечают американские ученые Г. Шиллер и Дж. Филлипс, эти прибыли «выше прибылей от внутреннего гражданского производства несмотря на то, что заинтересованные в этом лица утверждают обратное». Воен-

НА ЗЕМЛЕ СВОИХ ПРЕДКОВ

ВОЗРОЖДЕНИЕ ДРЕВНЕГО ГОРОДА

Американский журналист, корреспондент газеты «Дейли Уорлд» в Москве Майк ДАВИДОВ много лет работает в нашей стране. За это время побывал во всех союзных республиках, написал сотни статей и репортажей о самых различных сторонах жизни нашего общества, выпустил книгу «Советский Союз глазами американца». Особое отношение у Майка Давидова к нашей республике. В небольшом белорусском городке Волковыске родились его отец и сам Майк. Накануне Дня Победы Майк Давидов побывал в городе своего детства. Результатом этой поездки явилась серия репортажей под общим заголовком «Душа Белоруссии». Предлагаем вниманию читателей заметки о Волковыске из этой серии, которые автор написал для «Голасу Радзімы».

Волковыск, как и вся Белоруссия, был захвачен фашистами и сильно пострадал во время войны. Но к нему я отношусь по-особому. Этот древний небольшой город, основанный в 1252 году и расположенный в 22 километрах от границы с Польшей, связан с историей моей семьи. Здесь родился я и мой отец, а до него — его отец. Я стоял возле мемориала замученным и погибшим в оврага, где фашисты уничтожили 9 238 человек из города и окрестностей. Я останавливался, чтобы отдать дань уважения погибшим, у многих памятников во всех пятнадцати республиках. Но в этот раз чувство скорби было особенно сильным. Среди этих 9 238

человек были наши родственники, друзья, люди, которые когда-то держали меня на руках. Здесь могла бы быть и моя семья.

У меня не сохранилось воспоминаний о Волковыске. Мне было всего четыре года, когда мама, моя сестра и я выехали в США, куда еще раньше, накануне первой мировой войны, уехал наш отец. Но, как и в большинстве семей эмигрантов из России, воспоминания юности наших родителей стали и нашими воспоминаниями. Земляки и письма от друзей и родственников все еще связывали нас с родными местами. Болезненное молчание наступило после 22 июня 1941 года.

В помещении Волковысского городского Совета я встретился с группой партизан и подпольщиков, бывших среди тех, кто сделал эту победу возможной. Тяжкие испытания, сквозь которые они прошли, наложили печать на их облик. На одних больше, на других меньше. Но чувство гордости читалось на всех лицах.

Волковыск был разрушен на восемьдесят процентов. Из 16 000 населения в 1941 году более четырех тысяч (каждый четвертый) были убиты нацистами.

Сегодня, как легендарная птица Феникс, Волковыск поднялся из пепла. Это город с населением в 34 тысячи человек (на семь тысяч больше, чем во время моего последнего посещения в 1979 году). Новый город на 10 тысяч квартир (его строительство началось шесть лет назад)

был теперь передо мной. И рядом с ним уже начались работы по строительству еще одного микрорайона.

За шесть лет новый большой домостроительный комбинат с 1 500 рабочими (вскоре их число увеличится до 3 000) был пущен в эксплуатацию. Был расширен современный, полностью автоматизированный молочный завод. И еще одним новым дополнением в округе, куда меня с гордостью сопровождал меститель председателя исполкома Тимофей Безховик, молодой, энергичный человек, был автопарк, построенный четыре года назад. Этот визит запомнился особенно благодаря директору Ивану Бочко. У высокого, удивительно крепкого сложения Бочко было очень доброе лицо. Он жил в деревне в сорока километрах от Волковыска. Когда фашисты оккупировали район, ему было шесть лет.

— Но знаете, эти годы детства, годы страданий, я помню более ярко, чем то, что было вчера, — сказал он. — Я рад приветствовать вас как американца, который хочет донести правду о нашей жизни до вашего народа. Пусть американцы заглянут в наши сердца. Они найдут там только мир.

Затем Бочко повел меня вперед. Это больше походило на прогулку на природе, чем на экскурсию по автопарку. И не потому, что там не хватало каких-либо современных приспособлений или оборудования. Коллектив из 650 водителей, механиков и обслуживающего персонала (200 из них женщины) обеспечивает

но-промышленные комплексы каждой западной страны, кроме того, придают большое значение установлению контроля над средствами информации в целях раздувания милитаристской пропаганды, поддержания военного психоза и являются главным двигателем инфляции.

МИЛИТАРИЗМ НЕ ОСТАНОВИТСЯ НИ ПЕРЕД ЧЕМ

«Войну начнем мы сами, как бы это и ни звучало неприятно», — заявил директор Гудзюновского института Герман Кан. «Наиважнейшей целью является не сохранение мира любой ценой... а уничтожение коммунизма», — утверждают американские идеологи Страус-Хюпе, Кинтнер и Посони. И это не просто декларации: за словами прослеживаются определенные действия, меры практические. Администрация президента Д. Картера приняла (в 1980 году) директиву 59, допускающую возможность ограниченной ядерной войны. Фактически же с начала 50-х годов и по сегодняшний день в стратегических концепциях США сохраняется ставка на достижение победы в ядерной войне. Эту цель отразили «Директивы в области обороны на 1985—1989 гг.», в которых говорится о разработке планов применения первыми ядерного оружия на театрах военных действий. Президент Рейган счел это недостаточным. По его указанию военное ведомство США разработало стратегический план обеспечения потенциала для ведения... затяжной ядерной войны. Во исполнение объявленной доктрины в бюджет США включены 18 миллиардов долларов на создание системы управления и связи с войсками, которая «выдержала бы затяжную ядерную войну». «Каждую ночь потенциальный противник должен засыпать в страхе, опасаясь, что мы прибегнем к нему» (ядерному

оружию), — говорил Р. Рейган. Министр же обороны К. Уайнбергер в июне 1981 года официально объявил, что основу военной доктрины США на 80-е годы будет составлять стратегия «прямого противоборства» с СССР.

Вооруженные силы США готовятся к развязыванию ограниченной и затяжной ядерных войн, к многовариантному использованию своих ядерных средств. Развязывание, фазы развития и управление затяжной ядерной войной США, например, даже спроектировали и отрепетировали в начале марта 1982 года в ходе пятидневных штабных учений.

Ученые предупреждают: мировая термоядерная война, если она разразится, неизбежно приведет к гибели целых народов, колоссальным разрушениям, катастрофическим последствиям для цивилизации, жизни на Земле, а затем и — к гибели человека как вида. Высший долг государств и общественных организаций, создающих ответственность за судьбы мира, — приложить все усилия, чтобы ядерное и другие виды оружия (химическое и пр.) никогда не были пущены в ход.

Необходимо добиться, чтобы все ядерные державы подобно Советскому Союзу приняли на себя обязательства не применять первыми ядерное оружие, чтобы все виды оружия массового уничтожения были запрещены, а космическое пространство использовалось исключительно в мирных целях. Общественное мнение планеты требует неотложного принятия таких решений, требует обуздания гонки ядерных и других вооружений, запрещения разработки и производства новых видов оружия массового уничтожения, замораживания ядерных арсеналов, чтобы сделать наш мир более безопасным.

(АПН).

эффективные транспортные перевозки в городе и районе. Начиная от входа, на каждом этаже, в каждом отделении большого автопарка был свой миниатюрный сад — дикая жизнь, фауна и флора. Это был настоящий ботанический сад. В нем были пятьдесят различных видов деревьев и растений, три большие теплицы, одна только для цветов, 25 пчелиных ульев (устанавливаются еще 25). Четыре тонны огурцов были выращены для рабочих в прошлом году. Недавно были посажены 150 яблонь. На стенах зданий красочные панно по мотивам белорусского фольклора. Бочко заметил удивление на моем лице: «Где мы, рабочие, проводим большую часть нашей жизни? На рабочих местах. Где же, как не на работе, должна быть красота?»

Это и был Волковыск, который защитили и возродили сидящие передо мной партизаны. Евдоким Петухов — высокий, сильный человек с белыми волосами и румяным лицом, родился в Томске, в Сибири. Как он попал в Волковыск?

— Я был послан работать в немецком тылу. Меня выбросили возле Волковыска. Мы организовали комсомольское и даже пионерское подполье. 14 июля 1944 года, в день освобождения Волковыска, мы встретили Советскую Армию. Я сражался здесь за каждую пядь земли. Привыкая к месту, которое играет такую важную роль в твоей жизни. Я живу здесь уже сорок два года. Навещаю свой Томск немного чаще, чем вы бываете в нашем Волковыске. Молодая березка, которую я посадил здесь, стала уже старым деревом.

Яков Флак также сражался в партизанах в окрестностях Волковыска. — Позвольте мне рассказать вам историю девяти врачей-евреев из Волковыска.

Я хочу, чтобы вы запомнили их имена, — сказал он с некоторым волнением. — Вот они: Седлецкий — детский доктор, Вельветский — хирург, Трош — дантист и практики — Вайнбергер, Пресс, Манд, Геникштейн и Кантров. Неподалёку от близлежащего леса был взорван немецкий автомобиль. Нацисты провели расследование и нашли раненого партизана Федорова. Они обнаружили, что ему была сделана операция, и начали искать врача. Они вызвали девять врачей-евреев в штаб гестапо. «У вас есть три дня, чтобы назвать имя того, кто помог этому партизану», — сказали им. И три дня их держали без еды и воды. Снова приказали назвать имя. Все молчали. И снова три дня они были лишены воды и пищи. На этот раз один из врачей выступил вперед — Вайнбергер. «Я тот, кто помог партизану», — сказал он. Но не успел он сделать это признание, как остальные восемь тоже вышли вперед. Всех казнили.

Флак замолк, потом заговорил снова: «Вайнбергер действительно был тем врачом. Это знали все. Почему остальные вышли вперед? Вайнбергера выбрали руководителем в Волковыском гетто. Предать Вайнбергера — значило бы предать тысячу евреев и нашу Родину».

Это история, которую не могла бы передать никакая, даже самая жестокая статистика. Это история моего Волковыска и тысяч Волковысков во всей огромной стране социализма.

Я слышал зазорные голоса играющих детей, когда уезжал. Такие звуки можно слышать только в дни мира. И я думал о добродушном здоровяке Бочко, которого лишили детства. И о том, что Волковыск, как и все города планеты, должен жить в мире, за который отдано так много.

Майк ДАВИДОВ.

ВСТРЕЧА ЧЕРЕЗ ГОДЫ

В начале июля в Минске состоялась встреча детей наших соотечественников, в разное время отдыхавших в пионерских лагерях в Белоруссии. Гости были юноши и девушки из Австрии и Голландии. Такая встреча впервые проводилась Белорусским обществом «Радзіма», и поэтому с вопросами мы обращаемся к первому заместителю председателя президиума Общества Николаю ВАСИЛЕНКУ:

— Николай Иванович, как возникла идея организовать такую встречу?

— Необходимость ее подсказала сама жизнь. Дети и внуки соотечественников отдыхают в нашей республике уже на протяжении более 20 лет. Месяц в пионерском лагере надолго остается в памяти ребят как радостное, волнующее событие. Многие приезжают к нам не один, а несколько раз, пока позволяет возраст. (Ведь мы, как известно, приглашаем детей до 14 лет). Они долгие годы хранят пионерские галстуки, фотографии, а самое главное — воспоминания о том уголке земли, где пережили счастливые дни, о своих советских сверстниках, с

которыми здесь подружились. Мы знаем об этом из их писем, которые наши юные друзья присылают в общество «Радзіма» и в редакцию газеты «Голас Радзімы», от их родителей, бабушек, с которыми встречаемся в Минске.

— Вы даете возможность молодым людям встретиться со своим детством?..

— Конечно, и это тоже. Но мы еще хотели дать им возможность взглянуть на нашу Родину повзрослевшим взглядом, если можно так сказать. В детстве — это все больше эмоции, сейчас, пожалуй, трезвое восприятие жизни. Мы предоставили им возможность побывать в тех пионерских лагерях, где они отдыхали. Пусть вспоминают, сравнивают. Многого ведь меняется.

— А какая программа предлагалась гостям?

— Очень насыщенная.

За десять дней пребывания в Минске у них было много встреч, дискуссий, бесед с советской молодежью. Они ездили на предприятия, в детский сад, ходили в театры, музеи.

Подобные встречи мы планируем проводить и в будущем. Намерены приглашать из разных стран ребят (а теперь это зачастую уже взрослые люди), которые отдыхали в пионерском лагере в Белоруссии. О своем желании приехать они могут сообщить нам заранее. Хорошо было бы услышать и о том, что они хотели бы увидеть в Минске, где побывать, с кем встретиться.

В этом году группа была небольшая, но очень интересная. Рени Куперус отдыхал в Крыжовке почти двадцать лет назад, а Николай Баймурадова — в позапрошлом году. Но, как и другие ребята, вновь в Белоруссию ехали они с большим желанием. Их всегда манила земля, откуда родом отцы и матери, которую в какой-то мере они считают и своей Родиной. В своих ожиданиях никто не обманулся. Расставаться с Минском, с новыми друзьями вновь было грустно, но впечатления от поездки остались прекрасные. О них мы расскажем в следующий раз.

Д. ЧЕРКАСОВА.

НА СНИМКАХ: наши гости побывали в пионерском лагере «Звездный», где сейчас отдыхают дети соотечественников из шести стран Европы; в Хатыни; вкусные пирожки на одном из самых крупных рынков Минска — Комаровском; все это — Белоруссия.

Фото С. КРИЦКОГО.

ВЫДАТНАЕ ІМЯ ў НАШАЙ ЛІТАРАТУРЫ

ЗА ПЕСНЮ СЛАВІЦЬ НАРОД

У вёсцы Вялікая Уса былога Ігуменскага павета Мінскай губерні 6 ліпеня 1905 года нарадзіўся Пётр Глебка. У гэтым паселішчы было каля пяцідзесяці хат, людзі жылі бедна. Зямлі ў бацькі будучага пісьменніка і вучонага было ўсяго шэсць дзесяцін, а сям'я вялікая. З дзесяці год хлопчыку Петруся доводзілася быць пастушком, пасвіць чужую жывёлу, а браты ішлі на падзённыя работы. Бацька служыў у суседнім панскім маёнтку фурманам, а дома займаўся земляробствам, быў і бондарам, і стэльмахам, і цесляром...

У 1914 годзе, у час першай сусветнай вайны, Петрусь да позняй восні, аж да замаразкаў, пасвіў жывёлу. А ў канцы лістапада прыйшоў у царкоўнапраходскую школу, але настаўніца не хацела яго прыняць, бо ён амаль на тры месяцы адстаў ад вучняў першага года. Хлопчык паабяцаў самастойна дагнаць сваіх сяброў і слова стрымаў.

Калі ж навучыўся чытаць, кніга стала яго спадарожнікам на ўсё жыццё. Школьная бібліятэка была беднай, і праз кароткі час ён прачытаў усё, што мелася ў невялікай бібліятэчнай шафе. Асаблівага ўражання, як успамінаў пазней Пётр Фёдаравіч, многія кнігі на яго не зрабілі, але саслужылі добрую службу. Пісьменных людзей тады было мала, а калі моладзь пайшла ў армію, на франты першай імперыялістычнай, іх не стала і зусім. Спачатку адказы на салдацкія пісьмы пісала настаўніца, але потым патроху пачала прывучаць да гэтага свайго вучня, і пад канец вайны той вёў перапіску

з франтавікамі ад імя добрай паловы вёскі. Яго «эпісталажная» творчасць карысталася ў землякоў вялікай папулярнасцю.

Спадабаліся тады Пятру Глебку творы М. Гогаля, А. Пушкіна, А. Талстога. А зборнік «Арабскія казкі», у якім змяшчаліся дзесяткі два твораў з «Тысячы і адной ночы», зрабілі асаблівае ўражанне, бо іх героі былі падобныя на персанажаў з вядомых яму беларускіх казак, якія чуў ад маці, бацькі і сястры. Пятрусь з маленства ведаў шмат народных песень.

Паспяхова скончыў вясковы хлопчык царкоўнапраходскую школу і падаўся вучыцца ў вышэйшанапачатковае вучылішча, створанае ў 1917 годзе. Яго аднакласнікамі сталі будучыя беларускія пісьменнікі П. Трус і А. Якімовіч. Восенню 1920 года ў былым панскім маёнтку Глебка сам пачаў вучыць парабкоўскіх дзяцей і вярнуўся на вучобу ў трэці клас Уздзенскай школы другой ступені толькі ўвосень 1921 года. Тады яго любімым прадметам стала беларуская літаратура, якую выкладаў малады празаік і драматург Васіль Сташэўскі.

У 1923 годзе П. Глебка скончыў сямігадовую школу. Перад выпускнымі экзаменамі туды наведваўся адказны работнік Наркамасветы. Ад імя вучняў выступіў П. Глебка, ён быў прадстаўлены як «паэт і самы здольны вучань» і чытаў свае вершы.

У тым жа годзе П. Глебку выбралі сакратаром сельсавета, і на гэтай пасадзе ён праявіў сябе вельмі добра: данамагаў ставіць аматарскія спектаклі, праводзіў культурна-асветныя вечары, выпускаў наценную газету. А ў жніўні 1924 года малады паэт і сельскі актывіст паступіў у Мінскі педагагічны тэхнікум, дзе ў той час працаваў Якуб Колас і драматург Міхаіл Грамыка. Тады ж у тэхнікуме вучыліся маладыя пісьменнікі А. Аляксандравіч, З. Бандарына, С. Дарожны, М. Лужанін, П. Трус, А. Якімовіч. Тут Пётр Глебка стаў членам літаратурнага аб'яднання «Маладняк», а пасля перайшоў у літаратурнае аб'яднанне пісьменнікаў «Узвышша».

Мне запомнілася: Пётр Глебка, Паўлюк Трус, Максім Лужанін на сцэне педагагічнага тэхнікума. Яны былі стваральнікамі вуснай сатырычнай газеты. У афішах

іх называлі «шаўцамі». Запакаваталася ад смеху. Апроч студэнтаў сюды прыходзілі рабочыя амаль з усяго Мінска—любіцелі паслухаць новыя творы беларускіх паэтаў і асабліва аўтараў і выканаўцаў надзённых вершаваных фельетонаў.

Праз некаторы час Пётр Глебка выступаў на гэтай жа сцэне ўжо як вядомы паэт. Сабраліся студэнты, каб адначыць дваццацігоддзе літаратурнай дзейнасці свайго выкладчыка, народнага паэта Якуба Коласа. Глебка чытаў шчыры і просты верш, прысвечаны юбіляру:

За песню гэтую
Уславіць усе народы,
Звіюць яму вянок
З калоссяў і зарніц.

Якуб Колас па-бацькоўску з удзячнасцю абдымаў свайго вучня, паціскаў яму руку.

У 1930 годзе паэт скончыў Белдзяржуніверсітэт і пачаў працаваць у рэспубліканскім друку. А ў 1934 годзе ў рэдакцыю газеты «Каласнік Беларусі» прыйшлі хадакі з вёскі Вялікая Уса. Яны скардзіліся, што суседзі адабралі ў іх вялікі кавалак лугу. Прынеслі дакументы. Расклалі іх на стала рэдактара. Адзін з найбольш актыўных паказваў на старую паперу і настойліва прасіў звярнуць на яе ўвагу:

— Таварыш рэдактар, гэты ж дакумент напісаны не кім-небудзь. Яшчэ некалі наш сакратар сельсавета Пётр Глебка гэты акт пісаў...

Цяпер жа былы сельскі сакратар быў аўтарам паэтычных зборнікаў «Шышына» «Хада падзей», «Мужнасць». ...Ляўкі. Восень 1935 года. Янка Купала праводзіць сваіх гасцей, маладых беларускіх паэтаў. Развітваючыся, ён гаворыць:

— Убачыце Глебку, абавязкова перадайце яму, каб прыехаў да мяне хаця б на тыдзень. З ім і пагаварыць добра, і памаўчаць няблага...

...Марозным снежаньскім днём 1943 года ў Чэбулінскую бальніцу Кемераўскай вобласці прыбылі параненыя з фронту. У прыёмным пакоі іх акружылі мясцовыя жыхары: «Можна, сустрэкалі майго?.. і майго?.. і майго?..» Апроч мясцовых, тут былі і беларусы. І вось сустрэліся землякі. Яны з Уздзеншчыны. Паранены развязае салдацкі мяшок, дастае стос пісьмаў і выразак з франтавых газет, чытае поўныя смутку радкі пра далёкую радзіму, напісаныя Пятром

Глебкам:

Дождж за акном паліцца,
як слёзы,—
Я ў гэтых кроплях асенняй
туці
Чую, як плешчуцца хвалі
Бярозы,
Чую, як Нарач ірве
берагі...

І радкі надзеі, спадзявання, веры:

Мы вернемся скора,
Мы прыйдзем назад!..

У час Вялікай Айчыннай вайны Пётр Глебка працаваў на Заходнім фронце ў рэдакцыі газеты «За Савецкую Беларусь», потым на Калінінскім — у рэдакцыі «За свабодную Беларусь». Там ён быў прыняты ў члены Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. У сваёй аўтабіяграфіі паэт напісаў, што гэта было найвялікшай падзеяй у яго жыцці.

Неўзабаве Глебка быў адкліканы ЦК КПВ у Маскву, дзе пачаў працаваць спачатку рэдактарам, а потым галоўным рэдактарам Дзяржаўнага выдавецтва БССР. Навуковая праца заўсёды ішла ў яго побач з творчай. П. Глебка разам з таварышамі працаваў над «Руска-беларускім слоўнікам» і адначасова напісаў адзін са сваіх лепшых твораў — драматычную паэму «Святы з Усходу» і опернае лібрэта «Андрэй Касцюка».

З 1957 года акадэмік П. Глебка працаваў дырэктарам Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР. Ён прывяціў сваю работу распрацоўцы пытанняў тэорыі і гісторыі беларускага прафесіянальнага мастацтва, збіранню і вывучэнню народнай творчасці. Паэт быў вядомым грамадскім дзеячам. Ён чатыры разы ўваходзіў у склад дэлегацыі Беларускай ССР на сесіях Генеральнай Асамблеі ААН у Нью-Йорку. І кожная паездка знаходзіла сваё адлюстраванне ў яго творах. У Амерыцы Пётр Фёдаравіч наведваў пісьменніцу Этэль Ліліян Войніч, меў з ёю гутарку і падарыў экзэмпляр «Авадня» ў перакладзе на беларускую мову.

...Ідзе час, ствараюцца новыя кнігі. Але і сёння ў руках чытачоў кнігі паэта Пятра Глебкі, і сёння навукоўцы ў сваёй працы выкарыстоўваюць работы акадэміка Пятра Глебкі, і сёння мы, старэйшыя пісьменнікі, узгадваем добрым словам свайго сябра — Пятра Глебку.

Станіслаў ШУШКЕВІЧ,
пісьменнік.

...УСЁ АДТУЛЬ,
САПРАЎДНАЕ

Кузьма Чорны неаддзельны ад Цімкавіч гэтаксама, як Колас ад Мікалаеўшчыны, Куляшоў ад Саматэвіч, Броўка ад Пуцілкавіч... Тут карані пісьменніка, тут яго зямля. І летам сорака чацвёртага з хваляваннем ён пазначыў у сваім дзёніку: «Учора ўночы паведамілі ў зводцы, што ўзялі Цімкавічы, Вялікую Раёўку, Жавалікі... Родныя мае мясіны! Як мая душа рвецца туды! Яна заўсёды там. Там жывуць усе мае персанажы. Усе дарогі, пейзажы, дрэвы, хаты, чалавечыя натуры, пра якія калі-небудзь пісаў. Гэта ўсё адтуль, сапраўднае».

Таму не выпадкова, што вечар, прысвечаны 85-годдзю з дня нараджэння К. Чорнага, было вырашана правесці ў менавіта ў Цімкавічах. Яго адкрыў уступным словам сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Іван Чыгрынаў.

Пра жыццё і творчы шлях пісьменніка раскажа намеснік дырэктара Інстытута літаратуры АН БССР Уладзімір Гілямедаў. У сваім выступленні ён асабліва ўвагу звярнуў на самабытнасць таленту К. Чорнага, на яго здольнасць у творах сваіх узяць тэма праблемы, якія па сутнасці ў нашай літаратуры толькі цяпер выходзяць на першы план. Уся творчасць К. Чорнага, гаворыў прамоўца, адна цэласная кніга пра чалавека, якога пісьменнік любіў, унутраны свет якога раскрыўся ў ім у апавяданнях, і ў аповесцях, і ў раманах, і ў драматычных творах К. Чорнага бачыцца ўся складанасць і шматграннасць жыцця, прысутнічаюць жывыя, паўнакроўныя чалавечыя характары.

Прыемна было вярнуцца ў гады сваёй маладосці старэйшым беларускім пісьменнікам Я. Скрыгану і І. Грамовічу. На пачатку творчай дарогі ім пашчасціла сустрэцца з Кузьмой Чорным, які стаў для іх вопытным і патрабавальным настаўнікам, дапамог добрым спадарожным словам, творчымі парадкамі. З хваляваннем раскавалі яны аб гэтым прысутным.

У Капыльскім раёне, да якога належыць родная вёска К. Чорнага, беражліва адносіцца да ўсяго, што звязана з імем класіка нашай літаратуры. Сведчанне таму і стварэнне ў Цімкавічах Літаратурнага музея пісьменніка, які даўно ператварыўся ў своеасаблівы эстэтычны цэнтр, вядомы не толькі ў раёне, але і ва ўсёй рэспубліцы. Экспазіцыю музея аглядзелі госці ўрачыстага вечара ў Цімкавічах, сярод якіх былі сваякі К. Чорнага.

А. КУНЦЭВІЧ.

На кінастудыі «Беларусьфільм» ідуць здымкі чатырохсерыйнага фільма «Сяброў не выбіраюць». Дзеянне карціны разгортваецца на фоне лёсаў чатырох сяброў з невялікага гарадка і ахоплівае

два дзесяцігоддзі — з 50-х да 70-х гадоў. Аўтар сцэнарыя — Самсон Палякоў, рэжысёр-пастаноўшчык — Барыс Шадурскі, аператар-пастаноўшчык — Анатоль

Кляяменаў. У фільме здымаюцца артысты беларускіх, маскоўскіх і ленынградскіх тэатраў. НА ЗДЫМКАХ: актрыса Людміла НІЛЬСКАЯ іграе ў новым фільме; на зды-

мачнай пляцоўцы; галоўныя героі фільма: журналіст Андрэй Кавальчук — Уладзімір ІВАШОЎ (справа) і Антон — Аляксандр МІХАЙЛІЧЭНКА. Фота У. ШУБЫ.

КАМЕНТАРЫЙ ДА МІЖНАРОДНАГА БАЛЕТНАГА КОНКУРСУ

ГАЛОЎНАЕ—ПРЫГАЖОСЦЬ

ПЯТЫ Міжнародны конкурс артыстаў балета, што сёлета праходзіў у Маскве з 12 па 26 чэрвеня, прынесла мноства яркіх уражанняў, цікавых сустрэч і мастацкія вынікі, якія маюць значэнне для развіцця сусветнага балетнага тэатра.

— Два моманты мне здаюцца асабліва важнымі, — гаворыць старшыня журы конкурсу, галоўны балетмайстар Вялікага тэатра СССР Юрый Грыгаровіч. — Адзін агульначалавечы: майстры балетнага тэатра, якія прадстаўлялі 25 краін, працавалі ў журы вельмі дружна і аднадушна. Маладыя артысты 22 краін, якія танцавалі на сцэне, былі таксама дружныя: не сапернікі, а таварышы, якія шчыра хваляваліся адзін за аднаго, падтрымлівалі маральна, дапамагалі, як гаворыцца, хто чым мог...

Хачу адзначыць і іншы момант, які тычыцца непасрэдна мастацтва харэаграфіі, — працягвае Юрый Грыгаровіч. — Конкурс паказаў, якой вялікай папулярнасцю карыстаецца сёння ва ўсім свеце класічны танец. І мы ўсе разам павінны абараніць чысціню і прыгажосць гэтага танца. Да яго настойліва імкнуцца далучыцца і дабіцца поспехаў прадстаўнікі краін, якія, можна сказаць, былі зусім нядаўна далёкія ад балета, не мелі традыцый класічнай школы, напрыклад, Японіі, Кітая, Манголіі, Аргенціны. Усяго адзін, але перакананы прыклад: аргенцінец Хуліо Бока, у свае 18 год ужо выдатны артыст, быў удастоены залатога медала нараўне з са-

вецкімі выканаўцамі, прадстаўнікамі класічнай рускай балетнай школы — Марынай Ляонькінай, Нінай Ананіяшвілі, Аляксандрам Вятровым, Вадзімам Пісаравым.

Імёны лаўрэатаў Маскоўскага конкурсу сёння вядомы аматарам балета. Гэта маладыя артысты з васьмі краін. З 12 савецкіх удзельнікаў 11 сталі лаўрэатамі, заслужыўшы залатыя, сярэбраныя і бронзавыя медалі.

Важна адзначыць таксама ўклад савецкай школы балета ў падрыхтоўку замежных артыстаў. Напрыклад, Хуліо Бока, які стаў усеагульным любімцам, браў урокі і ў савецкіх падагогаў, у прыватнасці, у Нінель Юлтыевай, у мінулым прыма-балерыны тэатра оперы і балета ў Казані (сталіца Татарыі). А цяпер, у Маскве, Хуліо прайшоў увесь конкурсны рэпертуар з Аляксандрам Бандарэнкам. І сёння і Юлтыева, і Бандарэнка не менш, чым за савецкіх канкурсантаў, хваляваліся ў час кожнага выступлення свайго аргенцінскага вучня.

Вось выказванне члена журы конкурсу японскага гісторыка балета Кензі Усуі: «У Японіі вельмі глыбокі інтарэс

да рускай літаратуры, музыкі, тэатра, сцэнаграфіі і, вядома ж, да балета. І кантакты нашы ў галіне танца асабліва плённыя. Дастаткова сказаць, што ў нас гастралювалі амаль усе буйныя балетныя трупы з Савецкага Саюза. Сярод заснавальнікаў японскай балетнай школы — савецкі педагог Аляксей Варламаў, аб якім мы захавалі самую добрую памяць. Мы вывучаем метадыку класічнага танца розных краін, але асабліва зачароўвае стыхія рускага танца. Можна яшчэ і таму нашы танцоўшчыкі заўсёды вялікай групай удзельнічаюць у балетным конкурсе ў Маскве».

І ўдзельнічаюць паспяхова, аб чым гаворыць сярэбраны медаль 20-гадовай Юко Марымота, таленавітай танцоўшчыцы з Японіі, артыстычнай, элегантнай і адначасова тэмпераментнай. Сярэбраны медаль і ў французца Пабла Савоя, які вызначаецца тонкай выразнасцю як у класіцы, так і ў сучасным танцы. Цікавы факт, што дэбютанты маскоўскага конкурсу кітайскія артысты адразу дабіліся сур'эзнага поспеху: Чжан Вэйцзян і Чжао Мінхуа ўдастоены бронзавыя медалі. Балетзнаўца Пе-

кінскага харэаграфічнага інстытута Чжу Лішэнь расказвае, што асабліва вялікі ўклад у развіццё іх балетнай школы ўнёс старэйшына савецкай харэаграфіі Пётр Гусеў.

Бронзавымі прызёрамі сталі таксама лірычная Марыя Гібешава з Чэхаславакіі, віртуозны Лі Цуньсін з ЗША і артыстычны і абаяльны аўстралец Дэвід Мак-Алістэр. Цікава, што Дэвіда і яго партнёрашу Элізабет Тухей, якая атрымала дыплом, рыхтаваў да конкурсу і прывёз у Маскву лаўрэат 1973 года, выдатны танцоўшчык Келвін Коў, які ў свой час у пары з цудоўнай Мэрылін Роў зачараваў масквічоў. Коў лічыць маскоўскае саборніцтва выдатнай школай для артыста, якая памагае хутка раскрыцца таленту. Коў з павагай адзіваецца аб рабоце савецкіх педагогаў у Аўстраліі, сярод якіх, як ён гаворыць, «быў і вядомы Асаф Месерэр».

Кожная харэаграфічная школа мае свае непаўторныя рысы. І канкурсанты вучыліся адзін у аднаго, стараючыся не прапусціць выступлення сваіх таварышаў. Ложы, выдзелены спецыяльна для ўдзельнікаў конкурсу, былі заўсёды запоўнены.

Маладзь дэманстравала розныя віртуозныя навінкі, і гэта не дзіўна: без складанай тэхнікі не абыйсціся. Але прадстаўнікі розных школ сыходзіліся ў адным, што галоўнае ў балете — прыгажосць.

Санія ДАУЛЕКАВА,
балетны крытык.

СВЯТА МІРУ І ДРУЖЫ І МАСКВЕ

ФЕСТИВАЛЬНЫ РАМОНАК У ПАДАРУНАК

...Час ідзе хутка. І вось фестываль, якога так чакала прагрэсіўная моладзь свету, хутка ўзіме свой флаг. А зараз апошні раз удакладняецца праграма, савецкія юнкі і дзяўчаты сардэчна сустракаюць сваіх замежных гасцей. Сапраўднымі гаспадарамі адчувае сябе ў фестывальнай Маскве і беларуская моладзь, члены вялікай дэлегацыі з нашай рэспублікі. У яе складзе лепшыя маладыя рабочыя, калгаснікі, вучоныя, творчая моладзь. Яны з задавальненнем чакаюць сустрэч з замежнымі равеснікамі. Ім ёсць аб чым пагаварыць, ёсць што расказаць аб сваім жыцці. У краіне створаны ўсе ўмовы, каб у юных магчыма было вылучыцца, выбраць цікавую і карысную работу, добра адпачываць, развіваць свае мастакоўскія здольнасці. А ў тым, што наша моладзь сапраўды таленавітая, можна пераканацца, пазнаёміўшыся з творчым складам дэлегацыі: маладыя беларускія спевакі, музыканты, паэты, танцоры прымуць удзел у шматлікіх фестывальных канцэртах, масавых і папулярных мерапрыемствах, рабоце творчых майстэрняў.

Падрыхтоўка да гэтых выступленняў пачалася даўно. Рыхтаваліся спецыяльныя праграмы, даваліся канцэрты, грашовы збор ад якіх пералічваўся ў фонд фестывалю. У кампаніі збору сродкаў для XII Сусветнага прынялі ўдзел вельмі папулярныя ў рэспубліцы творчыя калектывы: любімы моладдзю вакальна-інструментальны ансамбль «Верасы», артысты Рускага драматычнага тэатра імя Горкага, Магілёўскага і Брэсцкага драмтэатраў, Дзяржаўны ансамбль танца БССР, аматарскія мастацкія калектывы. Адабыліся таксама шэфскія і аўтарскія вечары асобных выканаўцаў, выстаўкі мастакоў. Апошняя такая экспазіцыя прайшла нядаўна. «Голас Радзімы», дарэчы, расказаў пра яе ў адным са сваіх артыкулаў.

Але падрыхтоўка да фестывалю — гэта не толькі праца дасканалых адточвання канцэртных нумароў. Гэта час інтэнсіўнай інтэрнацыянальнай і патрыятычнай дзейнасці маладой творчай інтэлігенцыі, уздым яе палітычнай актыўнасці. Шмат удзельнічаў сабраў, напрыклад, конкурс палітычнага плаката, ге-

роіка-патрыятычнай песні. Запомнілася свята моладзі ў адным з раёнаў Мінска, якое прайшло 1 чэрвеня, у Міжнародны дзень абароны дзяцей. На яго запрасілі замежных студэнтаў, якія займаюцца ў розных навучальных установах сталіцы Беларусі. Тады разам з савецкімі сябрамі яны выступалі з трыбуны мітыngu салідарнасці, удзельнічалі ў шматлікіх віктарынах, вясёлых спаборніцтвах, пазнаёмілі са сваімі народнымі песнямі і танцамі.

За права паехаць у Маскву ў складзе рэспубліканскай дэлегацыі ішло сапраўднае спаборніцтва. І вось аўтарытэтная камісія, у якую ўвайшлі прадстаўнікі творчых саюзаў, камсамольскія і студэнцкія актывісты, вырашыла, хто прыме ўдзел ва ўрачыстай цырымоніі адкрыцця XII Сусветнага ў Маскве. Беларускіх студэнтаў там будуць прадстаўляць танцавальны калектыв «Дружба» з Беларускага політэхнічнага інстытута, навучэнцы Мінскага харэаграфічнага вучылішча, інстытута фізічнай культуры, прафесіянальна-тэхнічных вучылішчаў.

Так, вялікую па памеру і разнастайную па складу фестывальную праграму прывязучь у Маскву беларусы. Значную частку яе складаюць узоры традыцыйнай народнай мастацкай творчасці: музыка, песні, танцы. Яны будуць выкананы ва ўсім сваім бляску папулярнымі прафесійнымі (фальклорна-харэаграфічны ансамбль «Харошкі», вакальна-інструментальны — «Песняры», «Верасы») і самадзейнымі (ансамбль народнага танца «Крыжачок» Беларускага ўніверсітэта, «Радасць» з Брэста, фальклорны ансамбль «Жалейка» з Гомеля, цымбальны аркестр з Мінска і іншыя) калектывамі.

Праграмай фестывалю прадугледжана работа творчых майстэрняў па розных галінах мастацтва. У іх будуць ісці напружаная і цікавая работа калег з розных краін па абмену вопытам, вырашэнню складаных праблем, якія ўзнікаюць у працэсе творчасці. Адна з такіх майстэрняў, напрыклад, арганізавана ў Вялікім тэатры Саюза ССР. У такой рабоце прымуць удзел маладыя беларускія кампазітары Уладзімір Дарохін і Уладзімір Кандрусевіч,

выпускнік сярэдняй спецыяльнай музычнай школы пры Белдзяржкансерваторыі Андрэй Сікорскі. У творчай майстэрні на пытаннях тэатра, драматургіі будзе працаваць галоўны рэжысёр Рускага тэатра імя Горкага Валерыі Маслюк. Са спевакамі сустраўцца заслужаны артыст БССР Яраслаў Еўдакімаў, таленавітая выканаўца народных песень Валянціна Пархоменка. Будзе прадстаўлена і беларуская літаратурная моладзь. На фестываль запрошана паэтэса Галіна Каржанеўская, лаўрэаты прэміі Ленінскага камсамола драматург Аляксей Дудараў, чые п'есы ставяць не толькі дзесяткі тэатраў краіны, але і замежныя калектывы.

У перыяд работы фестывалю ў Цэнтральным парку культуры і адпачынку імя Горкага ў Маскве адкрыецца «Міжнародны парк мастацтваў», дзе будуць працаваць культурна-выставачныя комплексы з усіх саюзных рэспублік, у тым ліку і з Беларускай ССР. Праект нашага комплексу стварылі маладыя архітэктары інстытута «Мінскпраект» пад кіраўніцтвам лаўрэата прэміі Ленінскага камсамола Беларусі Аляксандра Чадовіча. Выкананы ў нацыянальным стылі, летні павільён з канцэртнымі пляцоўкамі, сувенірнымі кіёскамі, майстэрнямі для народных умельцаў, цікава аформлены мастакамі, дапаможа гасцям фестывалю стварыць больш поўнае ўяўленне аб жыцці рэспублікі, гісторыі і звычаях беларускага народа.

Сусветны фестываль не абмяжуецца толькі сталіцай краіны — Масквой. «Фестываль у Маскве — фестываль усюды» — так вырашыў арганізацыйны камітэт. Таму ў гэты час будуць працаваць фестывальныя клубы, праходзіць канцэрты, мітынгі ў многіх гарадах і пасёлках краіны, у тым ліку і ў Беларусі. І на ўсіх сустрэчах, асветленых пчырасцю і добразычлінасцю, сярод самых ганаровых удзельнікаў будзе дружба. А сябры, як вядома, любяць рабіць адзін аднаму падарункі, лепшы з якіх — кветкі. І сярод іх рамонак, шматколорны фестывальны рамонак, які будзе вечна жыць.

Уладзімір ПРАКАПЦОЎ,
загадчык аддзела культуры
ЦК камсамола Беларусі.

ПРЭМ'ЕРЫ, ВІСТАУКІ, СУСТРЭЧЫ

Опера «Вайна і мір» — не толькі выдатнае дасягненне вядомага кампазітара С. Пракоф'ева, але і ўсёй савецкай музыкі. Пастаноўка яе — сур'эзны творчы экзамэн для любога тэатра. Нядаўна трымаў яго Вялікі тэатр оперы і балета БССР: работа, якая працягвалася паўгода, завяршылася. З прэм'ерай спектакля змаглі пазнаёміцца мінчане і госці беларускай сталіцы. Музычны кіраўнік пастаноўкі — галоўны дырыжор тэатра, народны артыст РСФСР Г. Праватораў, рэжысёр — народны артыст БССР С. Штэйн, мастак-пастаноўшчык Э. Гейдэбрэхт. НА ЗДЫМКУ: сцэна са спектакля.

Фота У. КРУКА.

У ЭКСПАЗІЦЫІ — ШЭДЭРЫ

150-годдзю з дня нараджэння вядомага жывапісца і графіка, аднаго з пачынальнікаў рэалізму ў рускім мастацтве, члена-заснавальніка Таварыства перасойных мастацкіх выставак Васіля Пярова прысвечана экспазіцыя яго работ у Дзяржаўным мастацкім музеі БССР.

Многія творы мастака сталі сёння хрэстаматыйнымі. Яны захоўваюцца ў некалькіх музеях краіны. Чатыры з іх у нашай рэспубліцы, у тым ліку вядомае палатно «Чарга каля басейна».

У вялікую экспазіцыю, што зараз экспануецца ў Мінску, увайшлі таксама творы В. Пярова з фондаў Траццякоўскай галерэі, Рускага музея, Кіеўскага музея рускага мастацтва.

НА АРЭНЕ ЦЫРКА

У Віцебску пачаў гастролі маскоўскі цырк «Прамень». Жыхарам прапануецца цікавая праграма, у якой прымаюць удзел акрамы і канатаходцы, скакуны на падкідных дошках і эквілібрысты... Асабліва падабаецца глядачам атракцыён «Караван горнага Паміра» пад кіраўніцтвам народнага артыста Таджыкскай ССР П. Юсупава, у якім прымае ўдзел вялікая група дрэсіраваных вярблюдаў.

ДЗЕСЯЦІГОДДЗЕ ХАРАВОЙ КАПЭЛЫ

Грамадскасць Гомеля ўрачыста адзначыла 10-годдзе з дня стварэння харавой капэлы абласнога Дома культуры работнікаў асветы. Гэты творчы калектыв, у якім 90 чалавек, носіць званне народнага і карыстаецца вялікай папулярнасцю ў глядачоў. Самадзейныя артысты прапагандуюць лепшыя традыцыі харавой музыкі, рэгулярна выступаюць з канцэртамі не толькі ў школах, але і перад працоўнымі вобласці. Песні ў выкананні капэлы гучалі таксама ў Мінску, Брэсце, Магілёве, Бранску, Чарнігаве, Львове, Сімферопалі, Адэсе і іншых гарадах.

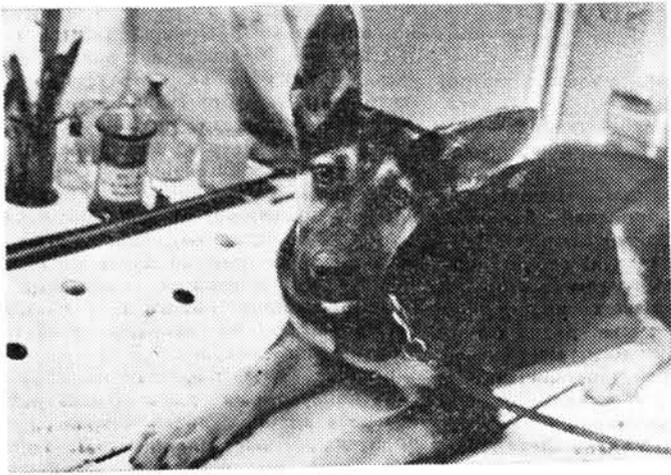
Артысты з Гомеля прымалі ўдзел у Днях культуры СССР у Польскай Народнай Рэспубліцы, а таксама выступалі ў Пайднёва-Чэскай вобласці ЧССР.

«ВЯСЁЛКА» У ПОЛЬШЧЫ

Народны ансамбль танца «Вясёлка» Палаца культуры «Трыкатажнік» з Пінска і хор народнай песні «Журавелька» набылі ў Польскай Народнай Рэспубліцы. Яны далі канцэрты для працоўных гарадоў Бяла-Падляска і Люблін, а таксама ў маладзёжным лагэры «Фрэя».

Артысты пазнаёміліся з жыццём братняй краіны, наведвалі мемарыяльны комплекс на тэрыторыі былога канцлагера Майданак.

ЛЯЧЭБНИЦА ДЛЯ ЖЫВЁЛ

...Тя аднапавярховага доўга будынка мноства ўсялякай жыўнасці. Бусаты дзядзька трымае на навадку ладнага баранчыка з крутымі рагамі, у маладзіцы з вялікай сумкі высунуў галаву з чырвоным грэбнем певень, бабулька трымае кошык, у якім сядзіць гусак. Тут жа клеткі з птушкамі, шмат кошка і асабліва сабак.

На нешырокіх дзвярах будынка шыльда з надпісам: «Участковая ветэрынарная лячэбніца Заводскага, Партызанскага і Ленінскага раёнаў».

У загадкава ветлячэбніцы Анатоля Федарэнкі якраз ішоў прыём: ён трымаў у руках маленькага ярка-блакітнага папугайчыка. Насупраць з заклочаным тварам сядзела гаспадыня птушкі.

— Што з ім? — паказваючы вачамі на папугая, спытаў у жанчыны Анатоля Андрэвіч.

— Нешта зусім вялым стаў наш Нікішка і гаварыць перастаў. Ужо з тыдзень з ім так. — пачала раскаваць жанчына.

Урач спагядлівым позіркам паглядзеў спачатку на гаспадыню, потым — на птушку.

— Давайце пройдзем у лабараторыю. Там усё высветлім....

Зараз у Мінску існуе тры ветэрынарныя лячэбніцы. Жыхары вялікага горада як ніхто іншы прывязваюцца да жывёл, птушак, якіх трымаюць, і клопоцяцца пра іх амаль як пра членаў сваёй сям'і. Таму паслугі ветэрынарнай лячэбніцы цэняць вельмі высока, выказваюць шчырую ўдзячнасць яе супрацоўнікам за своєчасовую і высокакваліфікаваную дапамогу.

Кожны год лячэбніца абслугоўвае больш чым сем тысяч наведальнікаў. Тут робяць некаторыя аперацыі, накладваюць гіпсавыя паязкі на пераломы, выпраўляюць вынікі. Акрамя таго, супрацоўнікі вядуць вялікую асветную работу: праводзяць гутаркі і лекцыі па пытаннях кармлення і ўтрымання жывёл, па прафілактыцы захворванняў. Гэта сапраўдная служба міласэрнасці.

Тут, у лячэбніцы, я сустрэў васьмікласніц Наташу Пратасеню і Свету Гарбачову. Яны

трымалі маленькае кацяня, гладзілі яго.

— Знайшлі ўчора ў скверы. — растлумачылі дзядзьчкі. — Відаць, заблудзілася і не трапіла ў свой дом.

— А навошта вы прынеслі яго ў лячэбніцу? Кацяня на выгляд здоравае.

— Доктар толькі правярць яго. Мы вырашылі пакінуць кацяня ў сябе, будзем яго гадаваць.

Пасля жанчыны з папугам у кабінет зайшлі гэтыя дзядзьчкі. Анатоля Андрэвіч аглядзеў шэрага пацыента і таксама, як з птушкай, выйшаў з ім у лабараторыю. Там патушыў святло і ўключыў прыбор. З акулера люмінесцэнтнай лампы на поўсць кацяняці ўпаў сіні прамень. Калі б у яго было скурнае захворванне ці хваробатворныя мікробы, з поўсці ляцелі б зеленаватыя іскрынікі. У дадзеным выпадку усё было ў парадку.

Дзядзьчкі падзякавалі ўрачу. Калі тыя, задаволеныя, пакінулі кабінет, Анатоля Федарэнка сказаў:

— Заўсёды вельмі рады такім наведванням. Дзядзьчкі ж гэтыя, упэўнены, вырастуць добрымі, спагядлівымі людзьмі. Такія не пакрыўдзяць ні жывёлу, ні дрэва, ні чалавека.

У. АЛЯХНОВІЧ.

НА ЗДЫМКАХ: пасля ўколу; прыём вядзе Анатоля ФЕДАРЭНКА.

Фота А. ВАЙНШТЭЙНА.

КНІГІ ІВАНА ФЁДАРАВА Ў СІБІРЫ

Васемнаццаць кніг рускага першадрукара XVI стагоддзя Івана Фёдарова Рэдкі бібліятэчна-музейны збор можа пахваліцца такім багаццем. І тым больш неверагодна, што знойдзены гэтыя кнігі былі ў сібірскай тайзе.

— Доўгі час лічылася, што ў Сібіры старажытная кніжнасць прадстаўлена бедна, — гаворыць прафесар Мікалай Пакроўскі, які ўзначальвае новасібірскую школу археографу і з'яўляецца намеснікам старшыні Археаграфічнай камісіі Акадэміі навук СССР. — Сапраўды, цяжка было ўявіць шырокае распаўсюджанне рукапіснай і старадрукаванай літаратуры на тэрыторыі, дзе рускае насельніцтва з'явілася крыху больш за тры стагоддзі назад. Але праведзеная ў 1958 годзе Маскоўскай археографічнай камісіяй «беглая разведка» ў Забайкаллі і на Далёкім Усходзе паказала, што гэты край выключна перспектывны для пошуку. І ў далейшым Сібір стала сапраўдным археографічным адкрыццём.

Новасібірская школа археографу вывучае кожны помнік у розных аспектах: літаратурным, гістарычным, крыніцазнаўчым. Задача даследчыкаў — аднавіць ход адзінага культурнага працэсу ва ўсёй яго разнастайнасці.

Ужо першыя знаходкі сталі буйнымі навуковымі адкрыццямі. Адночы ў жыхаркі глухой алтайскай вёсачкі вучоныя выявілі рукапісны зборнік. Змест яго адразу вызначыць не ўдалося: аркушы зліпліся настолькі, што кнігу немагчыма было адкрыць. Калі ж яна раскрылася, то з яе старонак з глыбіні стагоддзяў загаварыў сам Максім Грэк!

Многа спрачаліся вучоныя аб асобе гэтага буйнога мысліцеля XVI стагоддзя. Ідэяная барацьба Максіма Грэка з афіцыйнай царквой ярачэй за ўсё праявілася ў ходзе суда над ім. Але сапраўдныя судовыя пратаколы не захаваліся. Адзіны помнік (у навуцы ён вядомы пад назвай «Судны спіс Максіма Грэка»), складзены ярым праціўнікам вядомага мысліцеля, змяшчаў мноства загадак і супярэчнасцей. Але самае галоўнае — абрываўся на тым месцы,

дзе павінен быў сказаць сваё слова Максім Грэк. І вось доўгачаканая знаходка: сібірскі спіс больш поўны і старэйшы за раней вядомы — аб гэтым сведчыць рэдкі вадзяны знак на яго аркушах.

Евангелле Ізмарагды, матушкі алтайскага скіта, напісана яшчэ ў той час, калі будучаму цару Івану Грознаму (1530—1584) было ўсяго пяць год. Але галоўная вартасць кнігі — чатыры надзвычай прыгожыя застаўкі: да старонак рукапісу прыклеены лісічкі сусальнага золата, яркія фарбы адлюстроўваюць на ім складаны новавізантыйскі арнамент.

У Сібіры рускія пасяліліся толькі ў канцы XVI стагоддзя, але кнігі, якія тут знаходзяць намнога старэйшыя. Аказалася, што гэтыя фаліянты як вялікую каштоўнасць захоўвалі і везлі з сабой выхадцы з цэнтраў сібірскага стараверства, якія ўзніклі яшчэ пры Кацярыне II. Ратуючыся ад праследванняў афіцыйнай царкоўнай і свецкай улады, яны пастаянна пераносілі свае скіты ў самыя глухія месцы.

Сібірскія жыхары ў тыя далёкія часы былі не толькі цікавымі чытачамі, але і творцамі. Сведчанне таму вялікі пласт старажытнай сялянскай літаратуры, які выявілі археографы з Новасібірска. Аб існаванні такой літаратуры даследчыкі даведаліся нядаўна.

Доўгі час лічылася, што майстэрні па перапісванню старажытных кніг — скрыпторыі спынілі існаванне ў пачатку XX стагоддзя. Але аказалася, у Сібіры старадаўнія рукапісы ўмельцы-аматары перапісваюць і пераплятуюць нават у нашы дні. Знаёмства са старажытнай рускай традыцыяй афармлення кніг у мясцовых майстроў настолькі вялікае, што часам іх вырабы цяжка адрозніць ад арыгіналаў XVI—XVII стагоддзяў.

Геаграфія вивучаных археографамі тэрыторый ахоплівае самыя аддаленыя куткі Сібіры. А ўсяго ў іх сённяшнім кніжным зборы ўжо каля дзвюх тысяч рукапісных і старадрукаваных кніг.

Ірына СІРОЦІНА.

СПОРТ

ЮНАЦКАЕ першынство свету па класічнай барацьбе прайшло ў Італіі. Некалькі беларускіх спартсменаў удзельнічалі ў гэтых спаборніцтвах у складзе зборнай СССР. Тры з іх — Г. Саскавец, В. Няклюдан і Д. Грамыка заваявалі залатыя медалі.

ЧЭМПІЯНАТ Савецкага Саюза ў каманднай гонцы на 100 кіламетраў правялі веласіпедысты.

Лепшы вынік паказала першая зборная краіны, за якую выступаў і беларускі спартсмен Ігар Сумнікаў. Вынік пераможцаў — 2 гадзіны 1 мінута 05,91 секунды.

НАПЯРЭДАДНІ чэмпіянату Еўропы па водналыжнаму спорту зборная СССР правяла таварыскі матч з камандай Канады. Перамогу атрымалі нашы спартсмены.

Асабліва вызначылася мінчанка Марына Амялянчык, якая ўстанавіла новы сусветны рэкорд у фігурным катанні — 8 410 ачкоў.

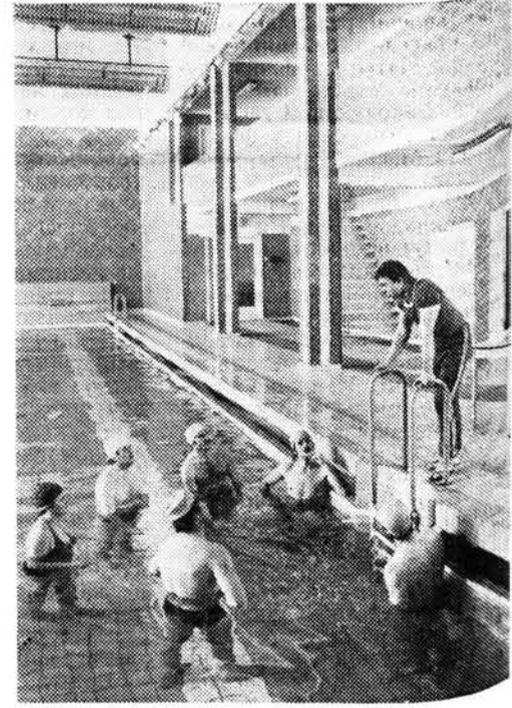
НА ФУТБОЛЬНЫМ першынстве краіны сярод каманд вышэйшай лігі наступіў двухтыднёвы перапынак.

Пакуль адразу пяць каманд прэтэндуюць на медалі. Сярод іх і дынамаўцы Мінска, якія перамаглі ў апошнім туры аднаклубнікаў з Тбілісі — 1 : 0.

ЗБОРНАЯ жаночая каманда Савецкага Саюза па валейболу выйшла пераможцай буйнога міжнароднага турніру.

У рашаючым паядынку яна выйграла ў спартсменаў Кубы з лікам 3 : 1. Удаля праяла ўсе гульні ў складзе зборнай СССР і мінчанка Таццяна Шапавалава.

Паспяхова выступіла на першым этапе Кубка СССР каманда валейбалістак мінскага «Камунальніка». Яна атрымала пяць перамог у шасці сустрэчах.

Выдатны палац здароўя атрымалі ў сваё параджанне брэсцкія аматары фізкультуры. Цяпер заняты груп здароўя, у якіх 1 200 чалавек, праходзяць у новым спецыялізаваным будынку фізкультурна-аздраўленчага камбіната. Падобнае збудаванне — першае ў нашай рэспубліцы. Тут ёсць зала для гульні і дзве гімнастычныя басейны, сем саун, лячэбныя душы, кантрастныя ванны, пакоі адпачынку. Прыходзяць сюды брэсчане ва ўзросце ад шасці да шасцідзесяці год.

НА ЗДЫМКУ: з аматарамі плавання ў басейне займаецца старшы інструктар-метадыст камбіната Юрый ШЫШЛЮК.

Фота Э. КАБЯКА.

Гумар

У кніжную краму ўваходзіць джэнтльмен і пытаецца ў прадаўшчыцы:

— У вас ёсць брашура «Як пражыць на сваю зарплату»?

— Не, але я магу прапанаваць вам не менш цікавую кніжку — казкі братаў Грым.

Міністр свайму начальніку кабінета:

— Выклічце, масье, маю машыну.

Начальнік кабінета свайму намесніку:

— Выклічце машыну па-

трона.

Намеснік — дыспетчару:

— «Кадзілак» шэфу!

Дыспетчар — начальніку гаража:

— Калымагу нашай малпе.

— Мая жонка хоча паху-дзець, таму кожны дзень ездзіць на кані.

— І якія вынікі?

— Конь пахудзеў за месяц на сорак кілаграмаў.

Аўтамабіль, які вядзе жонка, нечакана глухне.

— Што рабіць? — пытае яна мужа.

— Калі за руль саджуся я, — кажа той, — ты зайсе́ды лепш ведаеш, што мне рабіць...

Жонка:

— Учора ў Андэрсенаў былі госці, а сёння ў Юнсанаў. Але нас не запрасілі!

Муж:

— Не перажывай! Мы хутка таксама зробім вялікі прыём і ні аднаго чалавека на яго не запрасім!

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня
выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. 1239